

Doha arengukava eesmärgid pärast WTO seitsmendat ministrite konverentsi

Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2009. aasta resolutsioon Doha arengukava väljavaadete kohta pärast Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) seitsmendat ministrite konverentsi

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse GATTi lepingu IV peatüki artiklit 36 „Põhimõtted ja eesmärgid” ning artiklit 37 „Kohustused”;
  - võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) ministrite konverentsi 14. novembri 2001. aasta Doha deklaratsiooni;
  - võttes arvesse WTO ministrite konverentsi 18. detsembri 2005. aasta Hongkongi deklaratsiooni;
  - võttes arvesse oma 4. aprilli 2006. aasta resolutsiooni Doha vooru hindamise kohta pärast Hongkongis toimunud WTO ministrite konverentsi¹;
  - võttes arvesse põllumajandustoodete ja mittepõllumajanduslike toodetega kauplemist käsitleva kokkuleppe lõppversiooni 2008. aasta projekti (ehk tingimusi);
  - võttes arvesse G20 riigi- ja valitsusjuhtide hiljutistel tippkohtumistel võetud kohustust säilitada olemasolev olukord, et hoiduda meetmetest, mis tooksid kaasa kaubavahetuse ja investeeringute tõkestamise, ja parandada koheselt kõik sellised meetmed;
  - võttes arvesse Pascal Lamy ametisseastumise kõnet WTO avalikul foorumil 28. septembril 2009. aastal;
  - võttes arvesse ÜRO aastatuhande arengueesmärgi ja ELi liikmesriikide võetud kohustusi anda abi nälja ja vaesusega võitlemiseks;
  - võttes arvesse WTO 2009. aasta aruannet;
  - võttes arvesse WTO seitsmenda ministrite konverentsi juhataja 2. detsembri 2009. aasta kokkuvõtet;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Doha voor käivitati 2001. aastal eesmärgiga luua uusi kaubandusvõimalusi, tugevdada mitmepoolseid kaubanduseeskirju, tegeleda kaubandussüsteemi praeguste tasakaalustamatustega ning rakendada kaubandus säästva arengu teenistusse, rõhutades arengumaade ja eelkõige vähim arenenud riikide majanduslikku integreerimist, mis tuleneb veendumusest, et õiglasematel eeskirjadel põhinev mitmepoolne süsteem saab aidata edendada kõigi mandrite arengut soodustavat õiglast ja vaba kaubandust;

---

¹ ELT C 293 E, 2.12.2006, lk 155.

- B. arvestades, et Doha deklaratsiooniga kinnitatakse veel kord kohustust käsitleda arengumaid nende ebavõrdset olukorda arvestades eriliselt ja eraldi;
  - C. arvestades, et WTO ministrite läbirääkimised Doha vooru lõpetamiseks seiskusid 2008. aasta juuli lõpus;
  - D. arvestades, et majanduskriis on eriti tugevalt mõjutanud rahvusvahelist kaubandust ning et kaubavood on vähenenud veelgi rohkem kui ülemaailmne tootmismahd;
  - E. arvestades, et kaubavahetuse soodustamist käsitlevate WTO eeskirjade parandamine tuleks kasuks kõigile WTO liikmetele, kuna need suurendaksid õiguskindlust, vähendaksid kaubandustehingute kulusid ja hoiaksid ära kuritarvitusi;
  - F. arvestades, et 30. novembrist 2. detsembrini 2009 Genfis toimunud WTO seitsmenda ministrite konverentsil rõhutati kaubanduse ja Doha vooru suurt tähtsust majanduse elavdamisel ja vaesuse leevendamisel arengumaades;
  - G. arvestades, et esmakordselt kasutati WTOs nimetust „Euroopa Liit” seitsmenda ministrite konverentsi töökoosolekul 1. detsembril 2009 pärast Lissaboni lepingu jõustumist,
1. rõhutab taas oma pühendumist mitmepoolsele kaubandussüsteemile ja WTOle kui reeglitel põhineva kaubandussüsteemi tagajale; on seisukohal, et WTOl on keskne roll üleilmastumise parema juhtimise ja sellest lähtuvate hüvede õiglasema jaotuse tagamisel;
  2. on seisukohal, et praeguse majanduskriisi ajal on WTOga seotud eeskirjad ja kohustused suurel määral ära hoidnud liikmesriikide tagasipöördumise kaubanduspiirangute juurde, võimaldades samas paindlikkust majandust elavdavate meetmete vastuvõtmisel;
  3. julgustab WTO liikmesriike järgima võetud kohustust võidelda aktiivselt proteksionismi vastu kõigis kahe- ja mitmepoolsetes kaubandussuhetes ning tulevastes kokkulepetes;

Doha arengukava

4. kinnitab taas oma tugevat toetust arengu määratlemisele Doha arengukava (DDA) keskmene ning kutsub WTO liikmeid üles tegutsema 2001. aasta Doha ministrite deklaratsioonis püstitatud ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks, et tagada praeguse kaubandusvooruga kujunemine arenguvooruks ning selle panus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande arengueesmärkide täitmisel;
5. on seisukohal, et arenguvooruga lõpuleviimise kohustuse täielikuks täitmiseks peavad arenenud riigid läbirääkimistel hoiduma püüdlemast selliste eesmärkide poole, mis võivad vooru arengueesmärke kahjustada; on samuti seisukohal, et tärkava turumajandusega riikidel tuleb tagada, et nende arengueesmärgid ei kahjusta teiste arengumaade ja eelkõige vähimarenenud maade vastavaid eesmärke;
6. tunnustab pärast Hongkongis toimunud ministrite konverentsi DDA raames tehtud edusamme; võtab teadmiseks Genfis toimunud seitsmenda ministrite konverentsist osavõtjate pühendumuse, kus ei käsitletud DDA läbirääkimisi;

7. toetab jõuliselt DDA lõpuleviimist põhjalike, ambitsioonikate ja tasakaalustatud läbirääkimistulemuste põhjal, et edendada kogu maailmas majanduskasvu ja arengut ning mitmepoolse kaubandussüsteemi usaldusväärsust; on seisukohal, et DDA edukas lõpuleviimine võiks olla oluline parameeter maailmamajanduse finants- ja majanduskriisi järgse elavdamise toetamisel;
8. nõuab tungivalt, et tärkava turumajandusega riigid võtaksid endale maailmamajanduses osalejatena vastutuse ning teeksid oma majandusarengu taseme ja (valdkondliku) konkurentsivõimega võrreldavaid järeleandmisi; rõhutab arenenud ja arenguriikide, samuti arenguriikide omavahelise kaubavahetuse tähtsust;
9. kutsub arenenud riike ja tärkava turumajandusega riike järgima ELi algatust „kõik peale relvade”, millega võimaldatakse vähimarenenud maadele saajaprotsendiliselt tollimaksuvaba ja kvoodipiiranguteta turulepääsu; lisaks rõhutab tugevdatud kaubandusabi raamistiku tähtsust;
10. kutsub komisjoni üles järgima läbirääkimisvolitustes sätestatud eesmärgi geograafiliste tähiste ja intellektuaalse omandi õiguse kaitse, tööstuskaupade ja teenuste turulepääsu, arenenud riikide ja arengumaade riigihangete ning keskkonna- ja sotsiaalsete nõuete miinimumtaseme osas;
11. õhutab ELi Doha vooru lõpuleviimiseks võtma endale juhtrolli ning püüdma jõuda käimasolevatel WTO läbirääkimistel sisuliste tulemusteni, samuti soodustama WTO liikmete erinevate seisukohtade lähendamise kaudu arengu- ja vähimarenenud maade täielikku osalemist ülemaailmses kaubanduses;

Põllumajandus

12. kutsub komisjoni üles rangelt järgima nõukogult saadud läbirääkimisvolitusi, millega tema tegevus piiritletakse juba lõpule viidud ühise põllumajanduspoliitika reformiga, eeldusel et kaubanduspartnerid teevad võrdväärseid järeleandmisi, ning kaitsma jõuliselt ELi seisukohta geograafiliste tähiste osas;
13. palub komisjonil lähiajal sõlmitava banaanilepingu raames tagada AKV ja ühenduse tootjatele tegelik õiguskindlus ning nimetatud lepingust tulenevate rahaliste tagajärgede arvessevõtmine;
14. tuletab meelde WTO liikmete Hongkongi ministrite konverentsil võetud kohustust saavutada igasuguste eksporditoetuste ja ekspordimeetmete suhtes kehtestatud võrdväärse mõjuga eeskirjade üheaegne kaotamine;
15. kutsub arenenud riike ja tärkava turumajandusega riike üles tagama, et leping võimaldaks arengumaadel kasutada poliitilisi vahendeid, mida nad vajavad oma põllumajandussektori ja kohaliku toiduainetootmise kaitseks ja arendamiseks, elatustaseme tõstmiseks maapiirkondades ja toiduainetega kindlustatuse suurendamiseks (sh mõistliku hinnaga ja piisava toidukoguse üldise kättesaadavuse tagamiseks); seetõttu nõuab, et lepingusse lisataks selged sätted diferentseeritud ja erikohtlemise kohta, eelkõige konkreetsete toodete osas, ja konkreetset kaitsemehhanismid;

Päas mittepõllumajanduslike toodete turgudele

16. nõuab mittepõllumajandustoodete turgudele pääsemist käsitlevatel läbirääkimistel ambitsioonikate tulemuste saavutamist, mis tagaksid uued tegelikud turulepääsu võimalused tänu kohaldatavate maksumäärade olulisele kärpimisele koos diferentseeritud ja erikohtlemise võimaldamisega; pooldab valdkondlike algatuste jätkamist ELile ekspordi seisukohalt huvi pakkuvates sektorites;

Teenused

17. nõuab tungivalt, et komisjon jääks läbirääkimistel oma seisukohtadele kindlaks ning püüaks tegelikult parandada ELi toodete ja teenuste turulepääsu nii arenenud kui ka tõrkava turumajandusega riikides;
18. nõuab meetmete võtmist, mille abil tagada, et finantsteenuste sektoris sõlmitud kaubanduskokkulepped sisaldaksid tingimusi, mis tagavad kooskõla rahvusvahelise üldsuse ja G20 eesmärkidega selliste teenuste reguleerimisel ning eelkõige seaduselünkade ja maksudest kõrvalehoidmise vältimisel;
19. nõuab, et intensiivistataks kõnelusi üldiseks jätkuvaks liberaliseerimiseks teenuste valdkonnas, säilitades samas WTO liikmesriikide enda poliitilised eesmärgid ja õiguse reguleerida avalikke teenuseid;

WTO reform

20. märgib, et tuleks mõelda WTO institutsioonide reformimisele, et parandada organisatsiooni toimimist, demokraatlikku legitiimsust ja aruandekohustust; sellega seoses rõhutab WTO parlamentaarse mõõtme tähtsust; kutsub komisjoni üles etendama aktiivset rolli WTO institutsioonide tulevase reformimisel ja WTO parlamentaarse assamblee edendamisel;
21. arvab, et WTO peab tulemuslikumalt käsitlema kaubanduse seoseid selliste uute ülemaailmsete probleemidega nagu kliimamuutus, toiduainetega kindlustatus ja sõltumatus nendega varustamisel ning inimväärset töötingimused;
22. nõuab WTO tihedamat koostööd muude rahvusvaheliste organisatsioonide ja organite (nagu ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP), ÜRO arenguprogramm (UNDP) ja ÜRO kaubandus- ja arengukonverents (Unctad), et tagada vastastikune toetus ja järjepidevus kaubandus- ja mittekaubandusküsimustes; sellega seoses toetab pingutusi rahvusvaheliste standardite vastuvõtmiseks ja reguleerimisalaseks koostööks;
23. mitmepoolse raamistiku täiendusena toetab olemasolevate kahepoolsete ja piirkondlike (WTO+) vabakaubanduslepingute tugevdamist ja uute sõlmist;

Lissaboni leping

24. nõuab tungivalt, et komisjon teeks käimasolevate läbirääkimiste käigus tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga; juhib seetõttu tähelepanu vajadusele pidada uusi läbirääkimisi Euroopa Parlamendi ja komisjoni vaheliste suhete raamkokkuleppe üle, et kajastada selles Lissaboni lepingu kaubandussätteid, mille kohaselt tuleb ELi kaubanduspoliitika allutada rangemale demokraatlikule kontrollile; kavatseb nimetatud kokkuleppe läbi vaadata, et tagada Euroopa Parlamendi täielik osalemine ELi rahvusvahelistes

kaubanduskõnelustes ning tagada eelkõige järgmist:

- a) parlamenti teavitatakse enne läbirääkimiste alustamist valitud õiguslikust alusest;
- b) parlamendi ametliku taotluse korral nõustub nõukogu mitte andma oma nõusolekut läbirääkimiste alustamiseks enne, kui parlament on vastutava komisjoni raporti põhjal esitanud oma seisukoha läbirääkimiste volitusi puudutava ettepaneku kohta;
- c) parlamenti teavitatakse korrapäraselt, täielikult ja õigeaegselt kõigi kahe- ja mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste kestel;
- d) kui parlament võtab mingis läbirääkimiste etapis vastu soovitusel läbirääkimiste pidamise kohta, võtab komisjon parlamendi arvamust enne lepingu sõlmimist arvesse;
- e) luuakse ja võetakse kasutusele institutsioonidevaheline nimistu kõigist dokumentidest, mille komisjon edastab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 3 alusel loodud erikomiteele;

o

o o

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning WTO peadirektorile.